

Ludobójstwo kulturowe
na Bałkanach Zachodnich
z perspektywy kryminologicznej

Moim Rodzicom i Synowi

Magdalena Ickiewicz-Sawicka

Ludobójstwo kulturowe na Bałkanach Zachodnich z perspektywy kryminologicznej

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2026

Recenzje:

prof. dr hab. Artur Kotowski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
dr hab. Krzysztof Żarna, prof. Uniwersytetu Rzeszowskiego

Redakcja: Edyta Chrzanowska

Korekta: Sylwia Zalewska

Projekt okładki: Katarzyna Juras

Zdjęcie na okładce: Magdalena Ickiewicz-Sawicka
(fresk z Monasteru Gračanica, Kosovo, 30 maja 2019 r.)

Copyright © 2026 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.

Copyright © 2026 by Magdalena Ickiewicz-Sawicka

ISBN 978-83-68091-69-4

DOI 10.7366/9788368091694

Dystrybucja: ATENEUM

www.ateneum.pl

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel. 22 692 41 18; 22 826 59 21

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (Jerzy Łazarski)

Printed in Poland

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział 1. Metodyka badań	19
1.1. Przedmiot i cel badań	20
1.2. Problemy i hipotezy badawcze	21
1.3. Metody, techniki i narzędzia badawcze	23
1.4. Organizacja i przebieg badań	26
Rozdział 2. Kultura – węzłowe zagadnienia terminologiczne i pojęciowe	28
2.1. Kultura – różnorodność pojęciowa i definicyjna	28
2.2. Istota, rodzaje i gatunki kultury	45
2.2.1. Kultura narodowa	47
2.2.2. Kultura ludowa (etniczna)	55
2.2.3. Kultura prawna	60
2.3. Dziedzictwo kulturowe (materialne i niematerialne)	71
Rozdział 3. Dobro kultury w prawie międzynarodowym i krajowych porządkach prawnych Bałkanów Zachodnich	84
3.1. Dziedzictwo kulturowe i dobro kultury – regulacje prawnomiędzynarodowe	84
3.2. Chorwackie regulacje prawne	95
3.3. Bośniackie regulacje prawne	97
3.4. Serbskie regulacje prawne	99
3.5. Kosowskie regulacje prawne	107
Rozdział 4. Monokultura versus różnorodność kulturowa	111
4.1. Monokulturowość – jedność kulturowa i asymilacja kulturowa	111
4.2. Różnorodność kulturowa – eksplikacja zjawiska	117
4.3. Wielokulturowość – pluralizm kulturowy	121
4.3.1. Wielokulturowość	121
4.3.2. Międzykulturowość	127

Rozdział 5. Geneza i przyczyny ludobójstwa kulturowego	132
5.1. Etiologia ludobójstwa. Od prawnokarnej koncepcji terminu do ujęcia kulturowego	132
5.2. Ludobójstwo kulturowe a bezpieczeństwo kulturowe	155
5.3. Ludobójstwo kulturowe a konflikty zbrojne	159
5.4. Rekapitulacja i operacjonalizacja pojęcia	169
Rozdział 6. Studia przypadków ludobójstw kulturowych na Bałkanach Zachodnich	181
6.1. Historia, kultura i struktura narodowo-etniczna Słowian południowych	181
6.2. Studium przypadku	187
6.2.1. Republika Chorwacji	189
6.2.2. Republika Bośni i Hercegowiny	197
6.2.3. Republika Serbii	205
6.2.4. Republika Kosowa	212
Rozdział 7. Możliwości i kierunki zapobiegania ludobójstwu kulturowemu	219
7.1. Zapobieganie zbrodni ludobójstwa kulturowego w świetle aktywności Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej i Parlamentu Europejskiego	219
7.1.1. Problemy kwalifikacji prawnej ludobójstwa kulturowego	219
7.1.2. Rodzaje i stadia odpowiedzialności karnej wobec ludobójstwa (kulturowego) – dylematy interpretacyjne	224
7.2. Przeciwdziałanie ludobójstwu z perspektywy krajowych porządków prawnych państw Bałkanów Zachodnich w kontekście ochrony praw człowieka	235
7.2.1. Chorwackie regulacje prawne	238
7.2.2. Bośniackie regulacje prawne	242
7.2.3. Serbskie regulacje prawne	249
7.2.4. Kosowskie regulacje prawne	257
Zakończenie	279
Bibliografia	294